

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ....

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ยิ่งขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานกว่า ๒๐ ปี บทบัญญัติบางประการ ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน รวมทั้งไม่สอดคล้องกับแนวทางการพิจารณาของศาลปกครอง นอกจากนี้ ยังมีบทบัญญัติที่ไม่มีความชัดเจนอีกหลายประการ กรณีองค์กรตามรัฐธรรมนูญกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ยังไม่มี ความชัดเจนว่า หน่วยงานของรัฐแห่งใดเป็นผู้รับผิดชอบ หรือความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับอายุความทั่วไปในการใช้สิทธิเรียกร้อง ค่าสินไหมทดแทน นอกจากนี้ ตามกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องถือปฏิบัติตามความเห็นของ กระทรวงการคลังแต่ก็มีได้มีบทบัญญัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการคลัง กับสมควรกำหนด บทบัญญัติว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดแยกออกจากบทบัญญัติว่าด้วยวิธีปฏิบัติในขั้นตอนของฝ่ายบริหารหรือ ในขั้นตอนการฟ้องคดีให้มีความชัดเจนขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๘

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการทุกประเภท พนักงาน พนักงานราชการ หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด บรรดาซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ และให้หมายความรวมถึงลูกจ้างทุกประเภทที่หน่วยงานของรัฐจ้างให้ปฏิบัติงานด้วย เว้นแต่ลูกจ้างตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานธุรการขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ องค์กรมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรมหาชน มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งไม่เป็นส่วนราชการ และอยู่ในกำกับของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และองค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานหรือองค์กรอิสระที่ใช้อำนาจรัฐทำนองเดียวกัน

“ความเสียหาย” หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำละเมิดอย่างใด ๆ รวมทั้งความเสียหายที่เกิดจากการออกคำสั่งหรือกฎซึ่งหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้คำสั่งใหม่ทดแทนให้กับผู้เสียหาย

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลภายนอก หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑ ความรับผิดทางละเมิด

มาตรา ๖ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่

หน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบงานธุรการให้แก่องค์กรตามรัฐธรรมนูญหรือคณะกรรมการซึ่งเป็นองค์กรอิสระด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งซึ่งไปปฏิบัติหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไปปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำความผิดต่อผู้เสียหายหรือหน่วยงานของรัฐ ถ้ามิใช่การกระทำการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดเพื่อการนั้นโดยลำพังตนเอง ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๘ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำความผิดต่อบุคคลภายนอกผู้เสียหายหรือหน่วยงานของรัฐ ถ้าเป็นการกระทำการปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้

มาตรา ๙ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดตามมาตรา ๖ หรือเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดตามมาตรา ๘ แล้วแต่กรณี ให้หน่วยงานของรัฐนั้นมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐได้ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม หรือเกิดจากการละเลยของหน่วยงานของรัฐในการเตือนถึงความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้จากอันตรายอย่างร้ายแรงผิดปกติ โดยเจ้าหน้าที่ไม่รู้หรือไม่อาจจะรู้ได้ หรือเกิดจากการละเลยในการบำบัดป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายนั้น ให้หักส่วนแห่งความรับผิดของหน่วยงานของรัฐออกจากค่าสินไหมทดแทนที่เรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ด้วย

สิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่ง ที่ได้หักส่วนแห่งความรับผิดของหน่วยงานของรัฐตามวรรคสองออกแล้ว จะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณี โดยมีต้องให้ใช้เต็มจำนวนค่าสินไหมทดแทนนั้นก็มิได้

ในกรณีที่การละเมิดของเจ้าหน้าที่เกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ และเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

หลักเกณฑ์การพิจารณาหักส่วนความรับผิดและการพิจารณาระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ค.ต.ล. กำหนด

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่การละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่เกิดจากการทุจริต มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙ มาใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดเช่นนั้น

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ใดมีส่วนร่วมรับผิดกับเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง โดยเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ได้ร่วมกระทำการทุจริตด้วย มิให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ผู้นั้น

หมวด ๒ คณะกรรมการ

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการตรวจสอบงานละเมิดภาครัฐ

มาตรา ๑๑ ให้มีคณะกรรมการตรวจสอบงานละเมิดภาครัฐคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “ค.ต.ล.” ประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคนซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามมาตรา ๑๖

ให้อธิบดีกรมบัญชีกลางหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมบัญชีกลาง เป็นเลขานุการ และให้ ค.ต.ล. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของกรมบัญชีกลาง เป็นผู้ช่วยเลขานุการไม่เกินสองคน

ในกรณีที่มีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่เพื่อควบคุมดูแลงานละเมิดภาครัฐโดยเฉพาะ ให้หัวหน้าหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นเลขานุการของ ค.ต.ล. และให้ ค.ต.ล. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่ เป็นผู้ช่วยเลขานุการไม่เกินสองคน

มาตรา ๑๒ ผู้จะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ ค.ต.ล. ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) มีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้
  - (ก) เป็นหรือเคยเป็นกรรมการกฤษฎีกา
  - (ข) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าศาลในศาลชั้นต้นหรือเทียบเท่า หรือตุลาการศาลปกครองชั้นต้น
  - (ค) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอัยการจังหวัด
  - (ง) เป็นหรือเคยเป็นกรรมการในคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
  - (จ) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับสูงหรือเทียบเท่า
  - (ฉ) เป็นหรือเคยเป็นผู้สอนวิชาในสาขานิติศาสตร์ หรือวิชาที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินในสถาบันอุดมศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

มาตรา ๑๓ ให้มีคณะกรรมการคัดเลือกกรรมการ ค.ต.ล. ประกอบด้วยประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นประธาน รองประธานศาลฎีกาที่ได้รับมอบหมายจากประธานศาลฎีกาหนึ่งคน กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวน ๓ คน เป็นกรรมการ อธิบดีกรมบัญชีกลางหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือบุคคลตามมาตรา ๑๑ วรรคสองหรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี เป็นเลขานุการ และให้กระทรวงการคลังแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการอีกจำนวนสองคน

ให้คณะกรรมการคัดเลือกมีหน้าที่คัดเลือกบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ จำนวนเก้าคน ให้ผู้ได้รับคัดเลือกตามวรรคสองประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ ค.ต.ล. แล้วให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกกรรมการ ค.ต.ล. ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการคัดเลือกกำหนด

มาตรา ๑๔ กรรมการ ค.ต.ล. ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นข้าราชการ
- (๒) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใด
- (๓) เป็น หรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
- (๔) เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจ
- (๕) ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอย่างอื่นหรือดำรงตำแหน่งหรือประกอบการใดๆ หรือเป็นกรรมการในหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน อันขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติฉบับนี้
- (๖) เป็นหรือเคยเป็นผู้ถูกพิพากษาให้ต้องรับผิดเกี่ยวกับเรื่องละเมิดหรือเรื่องทุจริต

มาตรา ๑๕ ผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการ ค.ต.ล. ผู้ใดมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔ ผู้นั้นต้องลาออกจากการเป็นบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามหรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่า ตนได้เลิกการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพหรือการประกอบการอันมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวต่อเลขาธิการ ค.ต.ล. ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับการคัดเลือก

ในกรณีผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการ ค.ต.ล. มิได้ลาออกหรือเลิกการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพหรือการประกอบการดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้นั้นมิเคยได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการ ค.ต.ล. และให้ดำเนินการคัดเลือกกรรมการ ค.ต.ล. ขึ้นใหม่

มาตรา ๑๖ กรรมการ ค.ต.ล. มีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ และให้ดำรงตำแหน่งวาระเดียว

ให้กรรมการ ค.ต.ล. ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการ ค.ต.ล. ใหม่

มาตรา ๑๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการ ค.ต.ล. พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔
- (๕) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๖) ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มเวลาอย่างสม่ำเสมอตามระเบียบที่ ค.ต.ล. กำหนด

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการ ค.ต.ล. เท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ และให้ถือว่า ค.ต.ล. ประกอบด้วยกรรมการ ค.ต.ล. เท่าที่เหลืออยู่ เว้นแต่มีกรรมการ ค.ต.ล. เหลืออยู่ไม่ถึงห้าคน

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือกรณีที่กรรมการ ค.ต.ล. พ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้คณะกรรมการคัดเลือกดำเนินการคัดเลือกกรรมการ ค.ต.ล. แทนกรรมการ ค.ต.ล. ซึ่งพ้นจากตำแหน่งโดยเร็ว

มาตรา ๑๘ ค.ต.ล. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อกระทรวงการคลังเพื่อให้ดำเนินการจัดให้มีหรือปรับปรุงนโยบายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

(๒) พิจารณาตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่หน่วยงานของรัฐเสนอขึ้นตามมาตรา ๓๖

(๓) สอดส่องดูแล ให้คำปรึกษา และแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่และ

หน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

(๔) กำหนด ระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ระเบียบที่ ค.ต.ล. กำหนด เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

(๕) แต่งตั้งคณะกรรมการ บุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่ ค.ต.ล. กำหนดเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการ ค.ต.ล. มอบหมาย

มาตรา ๑๙ ให้กรรมการ ค.ต.ล. อนุกรรมการ บุคคลหรือคณะบุคคลที่ ค.ต.ล. แต่งตั้งได้รับเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และให้มีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายค่าตอบแทนในการเดินทางตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการเช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูง

มาตรา ๒๐ การประชุมของคณะกรรมการ ค.ต.ล. อนุกรรมการ บุคคลหรือคณะบุคคลที่ ค.ต.ล. แต่งตั้ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ค.ต.ล. กำหนด

ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

มาตรา ๒๑ ให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการอื่นอีกจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่ทำให้เกิดความเสียหายแล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๒ หลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และการดำเนินงานของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความถูกต้องในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ค.ต.ล. กำหนด

มาตรา ๒๓ กรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) พ้นสภาพการเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ
- (๒) ได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจให้ลาออกจากการเป็นกรรมการ
- (๓) ผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากการเป็นกรรมการ

เมื่อกรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้อื่นเป็นกรรมการแทน

มาตรา ๒๔ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและให้มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพียงเท่าที่เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของกรรมการสอบสวนและโดยเฉพาะให้มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วยคือ

(๑) ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน ไม่ว่าจะพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ เพื่อให้การสอบสวนได้ผลสมบูรณ์

(๒) มีหนังสือเรียกเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ หรือมีหนังสือเชิญบุคคลใดๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน

(๓) ขอให้พยานผู้เชี่ยวชาญมาให้ถ้อยคำ หรือให้ความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน

(๔) ขอให้ผู้ครอบครองวัตถุ หรือเอกสารเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวนจัดส่งวัตถุหรือเอกสารนั้น

(๕) ตรวจสอบสถานที่ ตรวจยานพาหนะ ทำแผนผัง ถ่ายภาพหรือปฏิบัติการใดๆ อันเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน

มาตรา ๒๕ เมื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดพิจารณาเสร็จแล้ว ให้เสนอความเห็นไปยังหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหายหรือผู้แต่งตั้งแล้วแต่กรณี ถ้าบุคคลดังกล่าวขอให้ทบทวนหรือสอบสวนเพิ่มเติม ให้คณะกรรมการรับดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่บุคคลดังกล่าวกำหนด

ความเห็นของคณะกรรมการต้องมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่แจ่มชัด และต้องมีพยานหลักฐานที่สนับสนุนประกอบ

ความเห็นของคณะกรรมการไม่ผูกมัดหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหายหรือผู้แต่งตั้งที่จะมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

หมวด ๓

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด

ส่วนที่ ๑

วิธีปฏิบัติของผู้เสียหาย

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดตามมาตรา ๖ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐนั้นให้พิจารณาขอใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในกรณีนี้ หน่วยงานของรัฐต้องออกไปรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ในกำหนดนั้น จะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือกำกับ หรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขอขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหกสิบวัน

คำวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งไม่ถือเป็นคำสั่งทางปกครอง

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่งยอมทำให้อายุความสะดุดหยุดลงตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอหรือการฟ้องคดีต่อศาล ให้เห็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ค.ต.ล. กำหนด

มาตรา ๒๗ ในกรณีผู้เสียหายยื่นคำขอ และพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๒๖ แล้วหน่วยงานของรัฐยังไม่มีคำวินิจฉัย ผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวันนับแต่พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว

กรณีที่หน่วยงานของรัฐมีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖ แล้ว หากผู้เสียหายไม่พอใจในคำวินิจฉัยให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัย

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาลแล้ว หน่วยงานของรัฐมีสิทธิไม่รับคำขอตามมาตรา ๒๖ ไว้พิจารณา

ส่วนที่ ๒

วิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๒๙ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้าและให้มีการรายงานตามลำดับจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

มาตรา ๓๐ ถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา และให้มีการรายงานตามลำดับจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดเว้นแต่

(๑) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นรัฐมนตรี ให้แจ้งต่อนายกรัฐมนตรี

(๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๓) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อกระทรวงการคลัง

(๔) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชาและมีใช้ปฏิบัติงานในราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งต่อผู้มีอำนาจกำกับดูแล ผู้แต่งตั้งตน หรือผู้ซึ่งสั่งให้ตนปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๓๑ เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายได้รับรายงานตามมาตรา ๒๙ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นอาจสั่งให้สืบสวนหรือพิจารณาข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นหรือไม่ถ้าเห็นว่าไม่มีความเสียหายให้ยุติเรื่อง

กรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายเห็นว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่า ความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐรายงานตามลำดับจนถึงผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาว่า สมควรดำเนินการให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดหรือไม่และให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการตามความเห็นดังกล่าวต่อไป

มาตรา ๓๒ กรณีความเสียหายตามมาตรา ๒๙ หรือกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้รับรายงานความเสียหายหรือรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น แล้วเห็นว่า มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานความเสียหายหรือรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายตามวรรคหนึ่งและได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดแล้ว จัดให้มีการรายงานตามขั้นตอนที่กำหนดในระบบงานความรับผิดชอบทางละเมิดและแพ่งหรือระบบงานอื่น ขั้นตอนการรายงานในระบบงานความรับผิดชอบทางละเมิดและแพ่งหรือระบบงานอื่นให้เป็นไปตามระเบียบที่ ค.ต.ล. กำหนด

มาตรา ๓๓ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามมาตรา ๓๐ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ที่ได้รับความเสียหาย และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ขึ้นสังกัด หรือผู้ซึ่งกำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตาม มาตรา ๓๐ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณีมีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามมาตรา ๓๒ หรือ มาตรา ๓๓ บรรดาที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณีร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ ให้ดำเนินการแล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ทราบเหตุแห่งการแต่งตั้ง กรรมการร่วมกันหรือได้รับรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น

มาตรา ๓๖ เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายหรือผู้แต่งตั้งแล้วแต่กรณี ได้รับ ผลการพิจารณาจากคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดแล้วให้วินิจฉัยสั่งการว่า มีผู้ต้องรับผิด ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด และส่งสำนวนให้ ค.ต.ล. ตรวจสอบภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่วินิจฉัยสั่งการ เว้นแต่เป็นเรื่องที่ ค.ต.ล. กำหนดว่า ไม่ต้องรายงานให้ตรวจสอบ

เมื่อ ค.ต.ล. พิจารณาตรวจสอบสำนวนและแจ้งผลการพิจารณาให้หน่วยงานของรัฐทราบแล้ว ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหายดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้นภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับคำวินิจฉัย ทั้งนี้ ในกรณีที่เป็นการออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะต้อง ออกคำสั่งไม่เกินกำหนดอายุความ

ในกรณีที่ผู้ได้รับคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของ ค.ต.ล. ให้ พ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุดภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่งหรือถือว่าได้รับคำสั่ง โดยมีต้องอุทธรณ์ คำสั่งดังกล่าวแต่อย่างไร

หมวด ๔

การตรวจสอบสำนวนความรับผิดชอบทางละเมิด

มาตรา ๓๗ ในการพิจารณาตรวจสอบสำนวนที่ได้รับจากหน่วยงานของรัฐ ค.ต.ล. จะพิจารณา ตรวจสอบเองหรือจะตั้งคณะอนุกรรมการตรวจสอบสำนวนขึ้นคณะหนึ่งหรือหลายคณะก็ได้ แต่ละคณะ ประกอบด้วย กรรมการ ค.ต.ล. คนหนึ่งเป็นประธาน บุคคลที่ ค.ต.ล. แต่งตั้ง และผู้ทรงคุณวุฒิตามที่ ค.ต.ล. กำหนด เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบสำนวน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ค.ต.ล. กำหนด

ขั้นตอนการตรวจสอบสำนวนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ค.ต.ล. กำหนด

มาตรา ๓๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการ ค.ต.ล. และอนุกรรมการ ที่ ค.ต.ล. แต่งตั้ง เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายส่งสำนวนการสอบสวนและผลการ พิจารณาให้ ค.ต.ล. ภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๒) สั่งให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายรวมทั้งหน่วยงานของรัฐอื่นที่เกี่ยวข้อง สอบสวนใหม่ สอบสวนเพิ่มเติมหรือส่งตัวข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดมาให้ถ้อยคำ ในการนี้จะกำหนด ระยะเวลาในการสอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติมไว้ด้วยก็ได้

(๓) มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐาน ที่เกี่ยวข้อง

(๔) เข้าไปในอาคาร หรือสถานที่ใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของ ค.ต.ล. ทั้งนี้ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น

(๕) สอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติม

มาตรา ๓๙ การตรวจสอบสำนวนความรับผิดชอบทางละเมิดตามมาตรา ๓๗ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน เว้นแต่มีเหตุขัดข้องทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายใน ระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกซึ่งไม่เกินสองครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกินหกสิบวัน และให้ บันทึกลงเหตุขัดข้องให้ปรากฏไว้ด้วย

มาตรา ๔๐ เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้ อนุกรรมการตรวจสอบสำนวนอาจถูกคัดค้านได้

(๑) รู้เห็นเหตุการณ์ในการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิด

(๒) มีส่วนได้เสียในการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำ ละเมิด

(๓) เป็นผู้กล่าวหา หรือเป็นหรือเคยเป็นผู้บังคับบัญชาผู้ออกคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหม ทดแทน

(๔) เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

(๕) มีความเกี่ยวพันทางเครือญาติหรือทางการสมรสกับบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) อันอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด

อนุกรรมการตรวจสอบสำนวนซึ่งมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งต่อประธาน ค.ต.ล. และถอนตัว ออกจากการพิจารณาสำนวนการสอบสวน

การยื่นคำคัดค้าน การพิจารณาคำคัดค้าน และการแต่งตั้งบุคคลเป็นอนุกรรมการตรวจสอบ สำนวนแทน ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ค.ต.ล. กำหนด

หมวด ๕ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

มาตรา ๔๑ ในกรณีความเสียหายเกิดแก่เงิน ให้ชดใช้เป็นเงินแต่เพียงอย่างเดียว
ในกรณีที่ความเสียหายมิได้เกิดแก่เงิน การดำเนินการชดใช้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ค.ต.ล. กำหนด

มาตรา ๔๒ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายออกคำสั่งทางปกครองเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนด ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้มีหนังสือแจ้ง เตือนให้ผู้นั้นชำระเงินภายในกำหนดเวลาแต่ต้องไม่น้อยกว่า ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ โดยให้ระบุด้วยว่า ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือนจะดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครองหรือฟ้องร้องดำเนินคดีต่อไป

มาตรา ๔๓ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อาจขอผ่อนชำระค่าสินไหม ทดแทนกับหน่วยงานของรัฐได้โดยทำหนังสือรับสภาพหนี้หรือสัญญาผ่อนชำระหนี้ หรือสัญญาชดใช้ค่าสินไหม ทดแทนประการอื่น

การผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทน การค้ำประกัน การวางหลักประกัน และการรับสภาพหนี้ รวมทั้งการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนประการอื่น ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ หน่วยงานของรัฐในผลแห่งละเมิดที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ค.ต.ล. กำหนด

ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ยื่นชำระค่าสินไหมทดแทนจนครบถ้วน ให้หน่วยงานของรัฐยุติเรื่อง แต่ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ยื่นไม่ชำระค่าสินไหมทดแทนภายในเวลาที่กำหนด หรือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงในหนังสือรับสภาพหนี้ หรือสัญญาผ่อนชำระหนี้ หรือสัญญาชดเชยค่าสินไหมทดแทนประการอื่น ให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีต่อศาล ตามบทบัญญัติในหมวด ๖ เว้นแต่เป็นเรื่องที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องฟ้องคดีต่อศาลหรือให้ยุติเรื่องตามหลักเกณฑ์ที่ ค.ต.ล. กำหนด

มาตรา ๔๔ ให้หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินมีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองในลำดับเดียวกับบุริมสิทธิในมูลค่าภาษีอากรตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

หมวด ๖ การฟ้องคดี

มาตรา ๔๕ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐกระทำละเมิดต่อผู้เสียหายในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้เสียหายอาจฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐต่อศาลได้โดยตรง แต่จะฟ้องหรือขอให้ศาลเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีไม่ได้

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐกระทำละเมิดต่อผู้เสียหายโดยมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลได้ แต่จะฟ้องหรือขอให้ศาลเรียกหน่วยงานของรัฐเข้ามาเป็นคู่ความในคดีไม่ได้

มาตรา ๔๗ ในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องหน่วยงานของรัฐ ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หรือในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องเจ้าหน้าที่ ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีสิทธิขอให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นอยู่เรียกเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐแล้วแต่กรณีเข้ามาเป็นคู่ความในคดี

มาตรา ๔๘ การฟ้องคดีของหน่วยงานของรัฐ ลูกจ้าง หรือพนักงาน แล้วแต่กรณี ในคดีอันเกิดแต่มูลละเมิดระหว่างหน่วยงานของรัฐในฐานะที่เป็นนายจ้างและลูกจ้างหรือพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

การฟ้องคดีตามวรรคแรก ให้ดำเนินการเมื่อได้รับแจ้งผลการพิจารณาจาก ค.ต.ล. ตามมาตรา ๓๗ ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐที่เลือกใช้วิธีการฟ้องร้องดำเนินคดีให้ดำเนินกระบวนการเรียกชดเชยตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน โดยไม่ต้องออกคำสั่งทางปกครองเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดเชยค่าสินไหมทดแทนแต่อย่างใด

หมวด ๗ อายุความ

มาตรา ๔๙ การส่งสำนวนให้ ค.ต.ล. ตรวจสอบย่อมทำให้อายุความสะดุดหยุดลงตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๕๐ สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่อันเกิดแต่มูลละเมิดตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสียหาย ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่กระทำละเมิด

ในกรณีที่บุคคลภายนอกเป็นผู้เสียหาย การฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้มีกำหนดอายุความ ๑ ปี นับแต่วันที่บุคคลภายนอกรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่กระทำละเมิด

กรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่า เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ แต่ ค.ต.ล. ตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ หน่วยงานของรัฐจะต้องออกคำสั่งตามความเห็นของ ค.ต.ล. ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำวินิจฉัย แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่กระทำละเมิด

มาตรา ๕๑ สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในมูลอันเป็นความผิดที่มีโทษทางอาญา และมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่ากำหนดอายุความตามวรรคหนึ่ง ให้นำอายุความที่ยาวกว่านั้นมาใช้บังคับ

หากได้มีการดำเนินคดีอาญาและศาลมีคำพิพากษาลงโทษจนคดีเสร็จเด็ดขาดแล้วก่อนที่จะได้มีการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนมีกำหนดอายุความสิบปีนับแต่วันที่คำพิพากษาของศาลถึงที่สุดให้นำอายุความตามมาตรานี้มาใช้บังคับแก่บุคคลภายนอกซึ่งมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับเจ้าหน้าที่ซึ่งกระทำละเมิดด้วย

มาตรา ๕๒ ถ้าศาลพิพากษายกฟ้องเพราะเหตุที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่ถูกฟ้องมิใช่ผู้ต้องรับผิดชอบ ให้ขยายอายุความฟ้องร้องเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดชอบออกไปหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่คำพิพากษานั้นถึงที่สุด

มาตรา ๕๓ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้เสียหายตามมาตรา ๖ หรือกรณีผู้เสียหายฟ้องคดีเรียกให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าเสียหายในมูลเหตุอื่นนอกจากเหตุละเมิดและหน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายตามคำพิพากษาของศาล สิทธิที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหายครบถ้วนแล้ว ทั้งนี้ ไม่ว่าสิทธิเรียกร้องเดิมจะมีอายุความเท่าใด

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๔ การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการไปตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ จนเสร็จสิ้นกระบวนการ

มาตรา ๕๕ ในกรณีที่บุคคลภายนอกผู้เสียหายได้ยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี

แบบฟอร์มแสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ....

เขียนที่ .....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๕๖๒

เรื่อง แสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ....

เรียน อธิบดีกรมบัญชีกลาง

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว.....

ตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....

ขอแสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ....

เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย

โดยเหตุผลดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... ผู้แสดงความคิดเห็น

(.....)

หมายเหตุ : แสดงความคิดเห็นและส่งมายังช่องทาง ดังต่อไปนี้ (เลือกวิธีใดวิธีหนึ่ง)

(๑) ทางโทรสารหมายเลข ๐ ๒๑๒๗ ๗๕๕๓ หรือ ๐ ๒๑๒๗ ๗๓๐๒

(๒) ทางอีเมลล์ tclsinfocgd@cgd.go.th

(๓) นำส่งด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ไปยัง “กองละเมิดและแพ่ง กรมบัญชีกลาง

ถนนพระรามที่ ๖ แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐”